HE 43/2022 Hallituksen esitys eduskunnalle tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Sisällys

Lausunnonantajat 1
Julkisen sektorin lausunnot 1
OM 1
55 c §: Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus 2
OM 2
55 h §: Valitus- ja oikeussuojamekanismi 2
OM 2
55 i § Vaihtoehtoinen erimielisyyksien ratkaisumenettely 3
55 j § Oikeus kohtuulliseen hyvitykseen 3
OM 3
55 k § Hyvitys ja vahingonkorvaus 4
OM 4
Yksityisen sektorin vastaukset 5
13 b § Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten 5
Mylly 5
14 § Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa 5
14 a § Teosten käyttäminen opetuksen havainnollistamiseen 5
Mylly 5
23 a § Teoksen käyttö parodiassa 7
Mylly 7
Verkkolähetysdirektiivi 7
Pihlajarinne 7
25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen 8
Mylly 8
55 a § Määritelmä 8
COSS 8
Mylly 9
55 b § Oikeudelliset lähtökohdat 10
Mylly 11
55 c § Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus 11
Mylly 11
Weckström 12

55 e § Teosten laillinen käyttö palvelussa 13
Mylly 13
Mylly 14
55 f § Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi 15
Mylly 15
55 l § Säännösten pakottavuus 15
Mylly 16
55 m § Soveltaminen eräisiin lähioikeuksiin 16
Mylly 16
Pihlajarinne 16

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitusneuvos Anna Vuopala

TÄYDENTÄVÄ VASTINE LiV

HE 43/2022 Hallituksen esitys eduskunnalle tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Vastineessa on vastattu annettujen lausuntojen pääkohtiin kysymys kerrallaan. Lausunnot olivat niin pitkiä, ettei niitä ole kokonaisuudessaan liitetty mukaan vastineeseen.

VASTINE KOSKEE VAIN ALLA KELTAISELLA OLEVIA

Lausunnonantajat

COSS ry 24.05.2022, vastataan tässä

Mylly Tuomas 19.05.2022 (14 sivua), vastattu päävastineessa

Mylly Tuomas 24.05.2022 (19 sivua), vastattu tässä ja päävastineessa johtuen lausuntojen päällekkäisyydestä

Mylly Tuomas lisäys 19.05.2022

OM 01.06.2022

Pihlajarinne Taina, vastattu päävastineessa

Pihlajarinne Taina lisäys 18.05.2022

Weckström Katja 18.05.2022

Julkisen sektorin lausunnot

OM

Oikeusturvalähtökohdista olisi sinänsä perusteltua, että lainsäädäntöön sisältyvät määritelmät olisivat joko pykälässä tai esitöissä riittävästi perusteltuja lain soveltamisen yhtenäisyyden turvaamiseksi. Lisäksi tässä sääntelyssä on kyse eri perusoikeuksiin liittyvästä sääntelystä, minkä vuoksi sääntelyn tulisi olla täsmällisempää. Valiokunnassa olisi hyvä tarkastella, ovatko ehdotetut 55 c §:n kriteerit riittävän selkeitä, jotta palveluntarjoaja pystyy toimimaan oikein ilman riskiä 1 momentin mukaisesta vastuusta.

- Vastine: HE sisältää ainoastaan sellaiset määritelmät, jotka ovat direktiivin 2 artiklassa kuvattuja. Muita termejä ja käsitteitä, joita sisältyy direktiivitekstiin ei voida tarkemmin määritellä pykälässä tai perusteluissa muuttamatta niiden yhdenmukaiseen tulkintaan pyrkivää harmonisointia.

55 c §: Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus

OM

”…olisi hyvä vielä tarkastella, ovatko pykälän sisältämät kriteerit vastuusta ja vastuuvapaudesta riittävän selkeitä. Esimerkiksi 1 momentin 2 kohdan kriteeri

> ”2) toiminut parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti varmistaakseen, että teokset, joista tekijä on antanut palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole yleisön saatavissa;”

on jossain määrin vaikeasti tulkittavissa. Ehdotuksesta jää jossain määrin avoimeksi, mitä nämä huolellista ammatinharjoittamista koskevat toimialan korkeatasoiset vaatimukset ovat ja miten niitä koskevaa tarkastelua tulisi tehdä. Valiokunnassa olisi hyvä tarkastella, ovatko nämä 55 c §:n kriteerit riittävän selkeitä, jotta palveluntarjoaja pystyy toimimaan oikein ilman riskiä 1 momentin mukaisesta vastuusta vai olisiko tarpeen kuvata vielä jotenkin pykälän tulkintaan sitä, mitä asioita on huomioitava toiminnan asianmukaisuuden arvioimisessa.

- Vastine: Direktiivin sanamuodon mukaista rakennetta on seurattu HE:ssa ja sitä on kannatettu oikeudenhaltijoiden suunnalta, jotka ovat tämän sääntelyn tarpeessa. Direktiivi ei anna tarkempaa tietoa ”korkeatasoista” vaatimuksista, vaan ne on tunnettava kunkin toimialan osalta (ovat usein kansainvälisesti luotuja) ja käytännöt on muodostettava niiden mukaisesti yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa. Direktiivi toteaa kuitenkin, että nämä käytännöt eivät kuitenkaan saa estää palvelun käyttäjien oikeutettua teosten käyttöä. Kysymyksessä on direktiivin avainkohta ja siinä on seurattava direktiivin sanamuotoa.

55 h §: Valitus- ja oikeussuojamekanismi

OM

Ehdotettu pykälä on avoin palveluntarjoajan velvollisuuksien ja palvelun käyttäjän oikeuksien määrittelyjen osalta. Käytännössä esimerkiksi palvelua tarjoava yritys joutuisi määrittelemään omat toimintamallinsa menettelyssä itsenäisesti siten, että yritys ei pysty kunnolla varmistumaan siitä, mikä menettely on sen velvoitteiden toteuttamiseksi riittävää. Palveluntarjoajayrityksen ja toisaalta palvelun käyttäjien oikeusturvan kannalta ehdotus jää kohtalaisen avoimeksi. Myöskään hallituksen esityksen säännöskohtaiset perustelut eivät avaa tarkemmin tämän pykälän tulkintaa. Vaikka määritelmille ei olisi EU-oikeudesta johtuvista syistä mahdollista antaa yksiselitteistä tyhjentävää sisältöä, olisi osapuolien oikeusturvan vuoksi perusteltua, jos sääntely tai sen esityökannanotot antaisivat esityksessä lausuttua selkeämmin jonkinlaisen yleisen tason kuvan siitä, millaisia asioita on otettava huomioon, kun arviota velvollisuuksien sisällöstä tehdään.
Valiokunnassa voisi olla perusteltua arvioida, antaako lakiehdotuksen 55 h § riittävän selkeän kuvan palveluntarjoajan velvollisuuksista ja palvelun käyttäjän oikeuksista menettelyssä.

- Vastine: Direktiivi ei anna tarkempia säännöksiä siitä, miten käytännöt tulisi muodostaa. EU:n tuomioistuin (C-401/19) on katsonut tuomiossaan, että direktiiviin sisältyvä joustavuus on tarpeen, jotta velvoitteet voidaan toteuttaa kunkin toimijan omaksumiin käytäntöihin ja sen liiketoimintaan sopivalla tavalla. Olisi palveluntarjoajien kannalta hankalaa, jos eri jäsenmaissa olisi yksityiskohdista säädetty tarkemmin eri tavalla. Tarkentavia koko ETA-aluetta koskevia direktiivin mukaisesti sidosryhmiä laajasti kuullen muodostettuja täydentäviä ohjeistuksia oli tuomioistuimen mukaan suosittava.

- Joustavuudella on myös keskeinen vaikutus kustannuksiin, joita velvoitteiden toteuttamisesta syntyy ja suhteellisuusperiaatteen edellyttämään punnintaan.

55 i § Vaihtoehtoinen erimielisyyksien ratkaisumenettely

OM

Ehdotuksen perusteella jää jossain määrin epäselväksi, olisiko tehtävässä kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitetusta julkisesta hallintotehtävästä. Mikäli kyse on julkisesta hallintotehtävästä, hallinnon yleislait tulisivat sovellettavaksi menettelyssä, ellei laissa nimenomaisesti säädetä toisin. Esityksessä vaihtoehtoisessa riidanratkaisumekanismissa sovellettava menettely jää epäselväksi, eikä siitä voi säätää vain perustelulausumalla.

- Vastine: HE:ssä on tuotu esiin, että vaihtoehtoisessa menettelyssä erimielisyyksien ratkaisemiseksi annetaan suosituksia, joita ei julkaista ja joista ei voi valittaa. Sen vuoksi ei voi OKM mukaan olla kyse julkisesta hallintotehtävästä, joka voidaan perustuslain 124 §:n mukaan antaa vain viranomaiselle. Asiantuntijat eivät toimisi virkavastuulla.
- Hallinnon yleislait (asiantuntijoiden koulutusta koskeva kelpoisuusvaatimus sekä virkavastuu) ei siten tulisi sovellettavaksi kuin menettelyn valvonnasta vastaavan virkamiehen osalta. Direktiivissä edellytetty uusi menettely on sijoitettu OKM valvontaan. Se on todettu muutamassa lausunnossa olevan epäsopiva lainsäädännön valmistelusta vastaavalle viranomaiselle. Valmisteluvaiheessa Patentti- ja rekisterihallitukselta asiaa tiedusteltiin ja asiasta neuvoteltiin myös työ- ja elinkeinoministeriön kanssa mukaan lukien poliittisella tasolla mutta näkemys oli, ettei kyseinen tehtävä sovellu Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäväksi. Mikäli nähdään, että viranomaisen tulisi ottaa menettely vastuulleen ja että lausunnot annettaisiin virkavastuulla, OKM toteaa, ettei ole erityistä tekijänoikeusasioista vastaavaa viranomaista olemassa. Aineettomien oikeuksien rekisteröinnistä vastaa Patentti- ja rekisterihallitus.

55 j § Oikeus kohtuulliseen hyvitykseen

OM

Ehdotetussa 55 j §:ssä ei tarkenneta, mikä on sen mukaisen hyvityksen suhde vahingonkorvauslain säännöksiin. Hyvityksellä tarkoitetaan yleensä aiheutuneen vahingon määrästä riippumatonta kompensaatiota siitä, että henkilön oikeutta on loukattu. Mikäli tästä loukkauksesta on aiheutunut myös vahingonkorvauslaissa korvattavaksi määriteltyä vahinkoa, loukattu voi hyvityksen lisäksi yleensä vaatia myös vahingonkorvausta. Esimerkiksi tekijänoikeuslain 57 §:n 2 momentissa todetaan, että hyvityksen lisäksi on suoritettava korvaus kaikesta muustakin menetyksestä, jos teosta käytetään vastoin lakia tahallisesti tai tuottamuksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan määrättävän hyvityksen tulisi olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn seurauksiin, mutta tästä ei voida yksiselitteisesti päätellä, että hyvitys kattaisi myös vahingonkorvauksen. Valiokunnassa voisi olla perusteltua arvioida, tulisiko säännöstä tarkentaa tältä osin.

- Vastine: kts. alla

55 k § Hyvitys ja vahingonkorvaus

OM

Lakiehdotuksen 55 c §:n mukaan palveluntarjoaja on vastuussa suojattujen teosten välittämisestä yleisölle, jos sillä ei ole tekijöiden lupaa teosten käyttöön. Pykälässä tai sen perusteluissa ei tarkenneta, mitä tämä vastuu korvausten osalta tarkoittaa. Ehdotetun 55 j §:n perusteluissa viitataan 55 c §:ssä mainitun vastuun osalta lain 57 §:n 1, 2 ja 4 momenttiin. Selkeyden vuoksi voisi olla perusteltua viitata 55 c §:ssä suoraan 57 §:ään.

Lakiehdotuksen 55 j §:ssä säädetään palvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan oikeudesta saada tekijältä kohtuullinen hyvitys teoksen perusteettomasta estosta tai poistosta ilman tekijänoikeuslakiin perustuvaa syytä. Pykälän 2 momentin mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn moitittavuuteen ja seurauksiin. Perustelujen mukaan velvollisuus maksaa hyvitys on tuottamuksesta riippumaton. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tekijä voi olla velvollinen maksamaan hyvitystä, vaikka olisi esittänyt poisto- tai estovaatimuksen hyvässä uskossa. Tekijänoikeutta ja sen rajoittamista koskevat säännökset eivät ole yksiselitteisen selviä ja tekijä voi ymmärrettävästi erehtyä luulemaan, että hänen oikeuttaan on loukattu. Jos velvollisuus maksaa hyvitystä on tuottamuksesta riippumatonta, se voi johtaa siihen, etteivät tekijät vähääkään epäselvissä tilanteissa enää uskalla esittää esto- tai poistovaatimusta. Ehdotetun säännöksen mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn moitittavuuteen ja seurauksiin. Säännöksessä tai sen perusteluissa hyvityksen määrän arviointiperusteita ei ole tarkennettu, minkä vuoksi hyvityksen määrääminen ja sen suuruus jää täysin tulevan ratkaisukäytännön varaan, mikä heikentää oikeusvarmuutta. Esimerkiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 194 §:n mukaan vastaavassa tilanteessa korvausvelvollisuutta ei ole tai sitä voidaan sovitella, jos aineiston poistamista koskevassa pyynnössä väärää tietoa antaneella oli ollut perusteltua aihetta olettaa tietoa oikeaksi. Valiokunnassa voisi olla perusteltua arvioida, olisiko nyt kyseessä olevassa säännökseen tarkoituksenmukaista lisätä vastaava tarkennus.

- Vastine: HE:ssa todetaan 55 j §:n perusteluissa, että kohtuullisen hyvityksen tulisi olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn moitittavuuteen ja seurauksiin. Tällöin on hyvin epätodennäköistä, että tuomioistuin määräisi hyvityksen maksettavaksi tilanteessa, jossa selvästi on ollut kysymys väärinkäsityksestä tms.
    - Hyvitysvelvollisuus on olemassa sitä varten, jos osoittautuu, että oikeudenhaltijan vaatimus ei ole perustunut tekijänoikeuteen. Jos tekijä tai oikeudenhaltija on antanut luvan teoksen käyttöön, ei esto- tai poistopyyntö voi kohdistua sopimuksen mukaiseen käyttöön, eikä siitä voida vaatia sen paremmin lisäkorvausta kuin hyvitystäkään.
- Jos kyse on laissa säädetyistä rajoituksista tekijänoikeuteen, ei oikeudenhaltijalla tulisi olla mahdollisuutta vaatia palveluun ladatun sisällön estämistä ilman mahdollista hyvitysvelvollisuutta käyttäjälle, jos osoittautuu, että käyttö on ollut direktiivin mukaisesti laillista. Käytännössä tämän pitäisi vaikuttaa käyttäjien sananvapauden toteutumiseen ennakollisesti, kun tekijä arvioi vastaustaan käyttäjän oikeutettua käyttöä koskevaan perusteluun
- Jokatapauksessa on todennäköistä, että ennakollista estämistä tarvitaan sitä vähemmän, mitä enemmän lupia palveluntarjoaja on hankkinut. Seulontaa tarvittaisiin siis vain siltä osin, kun lupia ei ole saatu. Hyvitys tuomittaisiin vasta tuomioistuimen toimesta ja sen taso asetetaan säännöksessä määrätyllä tavalla siihen, mikä on olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.
- Tekijänoikeusjärjestelmässä hyvityksen ja vahingonkorvauksen erot ovat vakiintuneet.
    - Voimassa oleva tekijänoikeuslaki tunnistaa eron vähäisemissä tapauksissa määrättävän hyvityksen ja merkittävimmissä tapauksissa määrättävän vahingonkorvauksen välillä, joten

HE seuraa voimassa olevan lain systematiikkaa. Niin vahingonkorvaus kuin kohtuullinen hyvitys tulee voida joustavasti mitoittaa yksittäisiin tapauksiin. Voimassa oleva tekijänoikeuslain 57 § 1 momentti jo nykyisellään mahdollistaa hyvityksen muissa kuin tekijän taloudellisiin tai moraalisiin yksinoikeuksiin kuuluvissa tapauksissa, joten käsitteiden hämärtymistä ei tapahdu. Uudessa 55 j §:ssä säädetään kohtuullisesta hyvityksestä ja 55 k §:ssä muun muassa vahingonkorvauksesta.

Yksityisen sektorin vastaukset

13 b § Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten

Mylly
Ehdotetun 13 b §:n 2 momentin mukaan säilyttäminen olisi mahdollista vain tutkimuksen todentamista varten. Tutkimuksen todentaminen on direktiivissä kuitenkin vain esimerkki tieteellisen tutkimuksen tarpeista. Direktiivin ilmaus "mukaan lukien" ei voi kaventaa edeltävää ilmausta, ainoastaan laajentaa sitä. Merkittävää on nähdäkseni vain se, että louhinnan tarkoituksena on tieteellinen tutkimus.

- Vastine: OKM on lausuntojen johdosta päättänyt täsmentää pykälämuotoilua niin, että kappaleiden säilyttäminen olisi sallittua ”tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien tutkimustulosten todentamiseksi”.

Ehdotuksen 13 b § 2 momentissa viitataan lisäksi säilytystä koskevalla edellytyksellä siihen, ”että teoksen kappaleet ovat vain siihen oikeutettujen saatavilla.” Direktiivissä ei kuitenkaan ole tällaista edellytystä. Myös näiltä osin olisi perusteltua pitäytyä direktiivin sanamuodossa ja poistaa edellytys.

- Vastine: Vaatimus perustuu direktiivi n 3 artiklan 3 kohtaan. HE:ssa todetaan s. 78-79, että ”Säännöksen nojalla tiedonlouhinta-aineiston pysyvä säilyttäminen olisi siten sallittua. Aineistoa ei kuitenkaan saisi saattaa yleisön saataville, vaan pääsy aineistoon tulisi rajoittaa asianmukaisesti. Pääsy aineistoon voitaisiin kuitenkin tarjota tutkimustulosten todentamista varten, kunhan ensin on varmistettu, että vain aineistoon oikeutetulla on siihen pääsy. Tämän varmistamiseksi teoksista valmistetut kappaleet olisi säilytettävä asianmukaista suojaustasoa käyttäen. Tutkimusorganisaatioiden ja teosten tekijöiden olisi tarpeen edistää käytännesääntöjä siitä, miten parhaiten turvataan asianmukainen suojaustaso.”

14 § Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa

14 a § Teosten käyttäminen opetuksen havainnollistamiseen

Mylly
Direktiivistä ilmenee siten, että esimerkiksi juuri nuotit ja koulutusmarkkinoille suunnatut teokset voidaan sulkea varsinaisen, direktiivin edellyttämän poikkeuksen tai rajoituksen ulkopuolella vain sillä edellytyksellä, että soveltuvia lisenssejä on helposti saatavilla.

Ehdotettu lainkohta on siten nuottien ja koulutusmarkkinoille suunnattujen teosten kohtelun osalta DSM-direktiivin sanamuodon ja edellytysten vastainen. Ehdotuksen mukaanhan nimittäin 14 a §:n mukaisen poikkeuksen tai rajoituksen edellytyksenä on se, että sopimuslisenssiä tai muuta käyttölupaa, joka kattaa

opetustoiminnassa tarpeellisen teoksen käytön, ”ei ole lainkaan tarjolla tai helposti saatavilla”. Tällöin direktiivin edellytys nuottien tai koulutusmarkkinoille suunnattujen teosten poissuljennalle varsinaisen 14 a §:n mukaisen poikkeuksen piiristä, jonka mukaan soveltuvia lisenssejä on oltava helposti saatavilla, ei voi loogisesti täyttyä. Nuotteja ja koulutusmarkkinoille suunnattuja teoksia koskeva rajaus tulee siten poistaa ehdotuksesta direktiivin vastaisena.

- Vastine: HE perustuu käsitykseen, että kyseiset sisällöt on mahdollista rajata rajoitussäännöksen ulkopuolelle esitetyllä tavalla. OKM tarkastelee lausunnonantajan huomiota ja esittää tarvittaessa uutta muotoilua.

Kolmanneksi 14 a §:n 3 momentissa todetaan, että: ”Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen saattamisesta yleisön saataviin ja kappaleen valmistamisesta, ei voida poiketa sopimuksella.”

Hallituksen esityksen perustelujen (s. 61) mukaan: ”Säännöksellä saatetaan voimaan direktiivin 7 artiklan 1 kohta.”

Mainitun DSM-direktiivin 7 artiklan 1 kohdan logiikan mukaan tarkoituksena on kuitenkin turvata vain käyttäjien DSM-direktiivissä turvattuja oikeuksia:

”Edellä 3, 5 ja 6 artiklassa säädettyjen poikkeusten vastaiset sopimusehdot ovat täytäntöönpanokelvottomia.”

On tällöin harhaanjohtavaa, vaarallista ja myös EU:n perusoikeuskirjan turvaaman elinkeinonharjoittamisen vapauden ja sopimusvapauden kannalta riskialtista laajentaa tämä direktiivin rajaama sopimusvapauden rajoite koskemaan myös tekijän ja käyttäjän välisiä mitä tahansa muita sopimuksia, joilla pyritään esimerkiksi turvaamaan käyttäjälle 14 a §:ää laajemmat opetustoimintaa koskevat oikeudet. Olisi suorastaan absurdia estää tällaiset tekijöitä ja opetustoimintaa hyödyttävät sopimukset.

Mikäli lain jatkovalmistelussa ei katsota mahdolliseksi palata syksyn 2021 hallituksen esitysluonnoksen mukaiseen ehdotukseen ehdottamallani tavalla, olisi 14 a § joka tapauksessa muotoiltava uudestaan edellä mainitsemillani perusteilla. Pykälän sisältö olisi tällöin ehdotuksessani kokonaisuudessaan:

Jos 13 §:ssä tai 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimuslisenssiä tai muuta käyttölupaa, joka kattaa opetustoiminnassa tarpeellisen teoksen käytön, ei ole lainkaan tarjolla tai helposti saatavilla, julkistetun teoksen saa saattaa opetustoiminnassa yleisön saataviin ja siitä saa opetustoiminnassa valmistaa kappaleita opetuksen havainnollistamiseen edellyttäen, että teoksen käyttö tapahtuu tietylle rajatulle henkilöpiirille tarkoitetussa tilanteessa tai suojatussa sähköisessä ympäristössä.

Tekijällä on oikeus korvaukseen tässä momentissa tarkoitetusta käytöstä. Korvaus suoritetaan siten kuin 19 a §:ssä säädetään.

Tässä pykälässä säädettyä tekijänoikeuden rajoitusta supistava sopimusehto on täytäntöönpanokelvoton.

- Vastine: HE-luonnoksessa olevaan muotoiluun ei ole mahdollista palata. Hallituksen esityksessä tehtiin poliittinen linjaus mahdollistaa ”sopimuslisenssi edellä” -malli, eikä rajoitussäännökseen perustuva malli. Lausunnonantajan huoli siitä, että 14 a §:ssä olevalla toisin sopimisen kieltävällä säännöksellä sidottaisiin sopimusvapaus osapuolten välillä tätä rajoitussäännöstä laajemmin, ei ole perusteltu.

23 a § Teoksen käyttö parodiassa

Mylly
Parodia, pastissi ja karikatyyri olisi perusteltua erottaa omiksi pykälikseen sen sijaan, että ne on nyt harhaanjohtavasti lueteltu ehdotuksen 23 a §:ssä. Lainsäädäntötekniikka piilottaa karikatyyrin ja pastissin virheellisen yläkategorian alle. Tämä saattaa johtaa myös vääränlaisiin tulkintoihin, jotka eivät vastaa karikatyyrin ja pastissin merkityssisältöä.

- Vastine: Mitään ei ole piilotettu mihinkään. Lyhyen virkkeen pituisesta säännöksestä sisältö on helposti luettavissa ilman sekaantumisvaaraa. Direktiivi ei määrittele tarkemmin parodian, pastissin tai karikatyyrin käsitteitä tai oikeudellista sisältöä kuten ei myöskään direktiivi 2001/29/EY. HE:n säännöskohtaisissa perusteluissa s. 82 on käsitelty kutakin kategoriaa: Euroopan unionin tuomioistuin on Deckmyn-asiassa C-201/13 todennut, että parodia on EU-oikeuden käsite, jota tulee tulkita yhdenmukaisella tavalla unionin alueella. Parodian olennaisina tunnusmerkkeinä ovat yhtäältä se, että siinä viitataan olemassa olevaan teokseen mutta poiketaan siitä havaittavissa olevalla tavalla, ja toisaalta se, että se on huumorin tai pilailun ilmentymä. Karikatyyri on liioiteltu humoristinen kuva tai pilakuva, jolla kiinnitetään huomiota joko todellisen tai mielikuvituksellisen henkilön johonkin ominaisuuteen tai toimintaan. Pastissi on teoksen tai tekijän tyylin jäljitelmä, johon ei välttämättä sisällytetä kyseisen teoksen osatekijöitä.

Verkkolähetysdirektiivi

Pihlajarinne
Verkkolähetysdirektivin implementoiminen:
Verkkolähetysdirektiivin tarkoituksena on mm. mahdollistaa muista jäsenvaltioista peräisin olevien televisio- ja radio-ohjelmien laajempi levitys helpottamalla lähetyksiin sisältyvien teosten ja muun suojatun aineiston lisensointia.

Nyt esitettyjen säännösten puutteena on, että niissä ei riittävän selkeästi määritellä, mitä alkuperäisellä lähettämisellä ja edelleen lähettämisellä tarkoitetaan. Määritelmästä tulisi käydä ilmi se, että alkuperäinen lähettäminen on verkkolähetysdirektiivin edellyttämällä tavalla teknologiasta riippumatonta ja se tapahtuu lähettäjäyhtiön toimesta tai sen valvonnassa ja vastuulla.

Säännökseen olisi paikallaan lisätä verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan 2 a mukainen edellytys, jonka mukaan *edelleenlähetys suoritetaan muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin, riippumatta tavasta, jolla edelleenlähetyksen toteuttava osapuoli saa ohjelmasignaalit lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten.*

Mainittujen epäselvyyksien poistaminen olisi tärkeää, jotta tv-markkinoilla toimivat osapuolet eivät joudu elämään oikeudellisessa epävarmuudessa ja jotta alalla vältytään turhilta oikeudenkäynneiltä.

- Vastine: Kuten HE:n s. 14 mainitaan, edelleenlähetyksellä tarkoitetaan verkkolähetysdirektiivin mukaan alkuperäisen lähetyksen samanaikaista, muuttamatonta ja lyhentämätöntä edelleenlähetystä muun osapuolen toimesta kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation,

joka lähettää alkuperäistä lähetystä. OKM katsoo, että lausuntojen vuoksi on mahdollista täsmentää 25 h § 1 mom. Muotoiluehdotukset toimitetaan erillisessä liitteessä.

25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Mylly

Hallituksen esitys vaikuttaisi perustuvan väärinkäsitykseen edelleenlähettämisen suhteesta yleisölle välittämistä koskevaan yksinoikeuteen.
EU:n tuomioistuimen vahvisti Egeda-ratkaisussaan (C-293/98), että satelliitti- ja kaapelidirektiivi 93/83/ETY ei perusta erillistä edelleenlähettämisen yksinoikeutta, vaan asiaa tulee arvioida yleisölle välittämistä koskevan yksinoikeuden. Sama ilmenee verkkolähetysdirektiivin EU 2019/789 15 perustelukohdasta, jonka mukaan edelleenlähettämisessä on kyse yleisölle välittämisestä. Hallituksen esityksessä edelleenlähettäminen on mielletty itsenäiseksi tekijän oikeudeksi.
Yleisölle välittämistä koskevan EU:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti (esim. hyperlinkkejä koskeva VG Bild-Kunst, C-392/19 siinä viitattuine oikeuskäytäntöineen) teos tulee ensinnäkin välittää ja toiseksi se tulee välittää yleisölle. Jotta kyseessä olisi yleisölle välittäminen, teos on välitettävä teknisellä tavalla, joka poikkeaa siihen asti käytetyistä tavoista tai vaihtoehtoisesti uudelle yleisölle eli yleisölle, jota tekijänoikeuden haltija ei ottanut huomioon silloin, kun se antoi luvan teoksensa alkuperäiseen yleisölle välittämiseen.
EU:n tuomioistuimen AKM-asian (C-138/16) mukaan, kun oikeudenhaltijat luovuttavat oikeudet lähettäjäyritykselle tietoisena siitä, että lähettäjäyrityksen lähetysten vastaanottajina voivat olla kaikki yhden valtionalueella olevat henkilöt, kyse ei ole uudesta yleisöstä, vaikka yleisölle välittäminen tapahtuisi useammalla eri jakelutavalla, esimerkiksi myös kaapeliverkon välityksellä. Tällaisessa tilanteessa kyse ei ole yleisölle välittämisestä, johon tarvittaisiin erillinen lupa oikeudenhaltijoilta.
Tämä tarkoittaa nähdäkseni sitä, että kun oikeuksien haltijat lisensioivat – lähetystavasta riippumatta – teoksensa kotimaisten lähettäjäyritysten vapaasti vastaanotettavien kanavien lähetyksiä varten, oikeudenhaltijoiden myöntämä lisenssi kattaa koko Suomen väestön. Tämä tulisi ottaa huomioon esityksen 25 h §:ssä ja lainkohdan perusteluissa.

- Vastine: Lausunnonantajan väitteet ko. oikeustapausten tulkinnoista ovat virheellisiä, ja koskevat jakeluteitä varten hankittuja oikeuksia, ei toimintatapaa, jossa toinen toimija edelleenlähettää alkuperäisen lähettäjän kokoaman sisällön samanaikaisesti ja sitä muuttamatta omassa kaupallisessa intressissään. Tähän toimintaan tarvitaan luvat edelleenlähettämiseen ohjelmiin sisältyvien teosten tekijöiltä riippumatta siitä, onko luvat jo hankittu ko. jakelutekniikka varten lähettäjäyritykseltä (ml. luvat sen omiin oikeuksiin ja omiin tuotantoihin). Tästä ei voi sopia sopimuksella, kun kyse on toisesta ETA-maasta peräisin olevasta lähetyksestä, vaan direktiivi säätää, että luvat voidaan ainoastaan saada pakollisen kollektiivisen lisensioinnin kautta.

55 a § Määritelmä

COSS ry

Direktiivin verkkosisällön jakopalvelujen tarjoajan määritelmä on suomalaisessa tekijänoikeuslakimuutoksessa virheellinen, sillä 2 artiklan 6 kohdan toisessa kappaleessa todetaan, että avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustojen kaltaisten palvelujen tarjoajat…eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja ”verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajia.” Tämä rajaus puuttuu kokonaan

suomalaisesta tekijänoikeuslain muutoksesta. Kyseinen rajaus on direktiivin minimivaatimus ja ehdotettu tekijänoikeuslain muutos ei täytä sitä.

- Vastine: Ehdotettu 55 a § kuuluu: ”Palveluntarjoajalla tarkoitetaan tässä luvussa verkkosisällönjakopalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa tietoyhteiskunnan palvelua, jonka päätarkoituksena tai yhtenä päätarkoituksista on säilyttää suuri määrä käyttäjiensä palveluun tallentamia suojattuja teoksia, jotka palveluntarjoaja organisoi ja joita se markkinoi voitontavoittelua varten ja joihin se antaa yleisölle pääsyn.”HE:n säännöskohtaisissa perusteluissa s. 113 todetaan: ”**Verkkosisällönjakopalveluina ei direktiivin 62 johdantokappaleen mukaan voida pitää sellaisia palveluita, joilla on jokin muu päätarkoitus**. Esimerkkeinä soveltamisalan ulkopuolelle jäävistä palveluista mainitaan direktiivin 2 artiklan 6 kohdassa ja 62 johdantokappaleessa sähköiset viestintäpalvelut, yritystenväliset pilvipalvelut, pilvipalvelut, joihin kuluttajat voivat ladata sisältöä omaan käyttöönsä, sekä verkossa toimivat markkinapaikat. Markkinapaikkojen päätoimintaa on yleensä verkossa tapahtuva vähittäiskauppa, johon ei sisälly pääsyn antaminen tekijänoikeudella suojattuun sisältöön. **Määritelmän ulkopuolelle jäisivät** direktiivin 2 artiklan 6 kohdan mukaan **myös avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustat**, voittoa tavoittelemattomat koulutusalan tai tieteellisten tietovarastojen sekä voittoa tavoittelemattomien verkkoensyklopedioiden kaltaiset palveluiden tarjoajat. Direktiivin luettelo palveluista, jotka jäävät verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan määritelmän ulkopuolelle, ei ole tyhjentävä. Arvio siitä, onko kyse 6 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta palveluntarjoajasta, on tehtävä määritelmän kriteerien pohjalta tapauskohtaisesti. ” **Koska avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustoilla** yhtenä monesta poissuljetusta kategoriasta **on muu päätarkoitus** kuin ehdotetun säännöksen alussa mainittu, **on ne rajattu verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan käsitteen ulkopuolelle** direktiivin mukaisesti ja mainittu nimenomaisesti myös perusteluissa. Säädösehdotukselle ei ole muutostarvetta.

Mylly

Ehdotetun 55 a §:n perusteluissa on esitetty, että käyttäjä rajautuisi vain yksityishenkilöihin. Tämä edellytys on DSM-direktiivin 17 artiklan vastainen.

DSM-direktiivin 69 perustelukappaleen mukaan palveluntarjoajan saaman luvan tulee kattaa myös sellaisten palvelun käyttäjien tekijänoikeuden kannalta merkityksselliset teot niissä tapauksissa, ”joissa nämä käyttäjät toimivat ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kuten jakavat sisältöä voittoa tavoittelematta, tai joissa käyttäjien latauksista palveluun syntyneet tulot eivät ole merkittäviä suhteessa tekijänoikeuden kannalta merkityksellisiin käyttäjien tekoihin, jotka tällaiset luvat kattavat.”

Direktiivin 17(2) artiklan mukaan palveluntarjoajan saaman luvan tulee kattaa myös palvelun käyttäjien suorittamia tekijänoikeudellisesti relevantteja tekoja ”silloin, kun he eivät toimi kaupallisin perustein tai kun heidän toimintansa ei tuota merkittäviä tuloja.”

Tämä tarkoittaa ensinnäkin sitä, että DSM-direktiivin 17 artiklan mukainen käyttäjä, joka hyötyy palveluntarjoajan hankkimasta luvasta, voi olla myös esimerkiksi yhdistyksen, yrityksen tai viranomaisen edustaja, kun sisällön jakamiseen itsessään ei välittömästi kytkeydy voitontavoittelua tai merkittäviä tuloja verkkosisällönjakopalvelun tuottamana tulona käyttäjälle.

Toiseksi 69 perustelukohdan ja 17(2) artiklan mukainen käyttäjien rajaus koskee vain verkkosisällönjakopalvelun saaman luvan ulottuvuutta. Kaupallisessa tarkoituksessa sisältöä jakavat

käyttäjät ja merkittäviä tuloja sisällön jakamisesta saavat käyttäjät hyötyvät täysimääräisesti esimerkiksi DSM-direktiivin 17(7) artiklan mukaisista käyttäjien oikeuksista, voivat vedota 17(8) artiklan mukaiseen yleisen seurantavelvoitteen kieltoon ja hyötyvät 17(9) artiklan mukaisista oikeussuojakeinoista (ks. myös saman suuntaisesti Rosati s. 334).

Edellä kerrottu on perusteltua myös perusoikeuksien suojan näkökulmasta. Esimerkiksi sananvapaus, tieteen vapaus ja taiteen vapaus eivät suojaa vain yksityishenkilöitä, vaan myös esimerkiksi mediaa, yliopistojen ja korkeakoulujen edustajia, museoita ja taideinstituutiota. Tästäkään näkökulmasta ei voi olla hyväksyttävissä, että verkkosisällönjakopalvelujen käyttäjä rajattaisiin vain yksityishenkilöihin, koska tällöin esimerkiksi juuri edellä mainittujen instituutioiden edustajat eivät voisi hyötyä mistään DSM-direktiivin 17 artiklan sananvapauden ja käyttäjien oikeuksien takeista. Valiokunnan on siten perusteltua todeta lausunnossaan yksiselitteisesti, että käyttäjän käsitettä ei voida rajata yksityishenkilöihin.

- Vastine: Direktiiviin perustuva, ehdotettu säännös ei edellytä, että käyttäjä rajautuisi vain yksityishenkilöihin. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdassa säädetään: ”Lupa kattaa myös palvelujen käyttäjien suorittamia direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tekoja silloin, kun he eivät toimi kaupallisin perustein tai kun heidän toimintansa ei tuota merkittäviä tuloja.”
- Ehdotetussa säännöksessä ehdotetaan 3 momentissa: ”Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, kun palvelun käyttäjä toimii ansiotarkoituksessa tai käyttäjän toiminta tuottaa hänelle merkittäviä tuloja”. HE:ssä pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa s.114 todetaan näiltä osin: ”Säännös vastaa direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaa. Tällainen palvelun käyttäjä vastaa omasta toiminnastaan ja sen on hankittava itse toiminnalleen luvat tekijöiltä tai oikeuksien hallinnointiorganisaatiolta. ”Kriteerit ovat direktiivin mukaiset: jos toimii kaupallisin perustein, toimii ansiotarkoituksessa ja merkittävät tulot ovat toinen direktiivin edellytys vastuusta vapautumiselle.
- HE s. 113: ”Palvelun käyttäjillä tarkoitetaan niitä yksityishenkilöitä, jotka tallentavat palveluun sisältöä. Sisältö voi olla käyttäjien itse tekemää tai koostua kokonaan tai osittain muiden luomista tekijän-oikeudella suojatuista teoksista. Tässä luvussa oleva sääntely kohdistuu erityisesti käyttäjien palveluun tallentamaan sisältöön, johon kohdistuu kolmannelle kuuluvia oikeuksia ja jonka käyttämiseen ei ole saatu lupaa.” Tekijänoikeusjärjestelmässä käyttäjiä pidetään lähtökohtaisesti ammattimaisesti toimivina yrityksinä. Ne voivat olla myös julkisen tai kolmannen sektorin toimijoita. HE:n uudessa 6a-luvussa on tarkoitus säätää palveluntarjoajia koskevasta vastuujärjestelystä, jossa näille siirretään palvelun käyttäjien toteuttamien toimien osalta vastuu hankkia lupia teosten käyttämiseen. Tämä järjestely koskeen nimenomaan muita kuin ammattimaisten käyttäjien toimia ja nämä ei-kaupalliset toimet sisältyisivät näiden toimijoiden hankkimiin lupiin. Mikäli lupia ei ole saatu, voisivat nämä palveluntarjoajat vapauta vastuusta tietyin edellytyksin. Tämä vastuujärjestely ei saa johtaa siihen, että ilmaisunvapaus tai oikeus vastaanottaa tietoa estetään. Ilmaisunvapaus kuuluu jokaiselle, eikä se, että kyse olisi yhdistyksen nimissä tehtävästä rajoitussäännöksen piiriin kuuluvasta käytöstä, estä vetoamasta rajoitussäännökseen. Palvelun käyttäjille on siten varattava oikeusturvakeinoja, joilla ne voivat vedota käytön laillisuuteen, joko rajoitussäännöksen tai sopimuksen perusteella.
- Lausunto ei siten aiheuta tarvetta muutokseen.

55 b § Oikeudelliset lähtökohdat

Mylly
Ehdotetun 55 b §:n 1 momentissa määritellään, mitä on yleisölle välittäminen tässä asiayhteydessä. Määritelmä poikkeaa kuitenkin DSM-direktiivin 17(1) artiklan määritelmästä. Lakiehdotuksessa puhutaan tallentamisesta direktiivin puhuessa yleisölle pääsyn antamisesta. Nämä ovat toisistaan merkittävästi poikkeavia oikeudellisia käsitteitä, eikä poikkeavaa käsitettä ole perusteltu esityksessä. Näiltä osin on syytä pysyä direktiivin sanamuodossa direktiivillä tavoiteltavan yhtenäistämisen takia. Yleisölle välittäminen on lisäksi EU:n tuomioistuimen aiemman oikeuskäytännön mukaan unionioikeudellinen käsite, josta ei ole mahdollista poiketa kansallisissa täytäntöönpanoissa. Ehdotan näiltä osin seuraavaa direktiivin mukaista muotoilua, joka korvaa ehdotuksen 55 b §:n 1 momentin ja on myös EU:n komission 17 artiklaa koskevan ohjeistuksen mukainen:

Kun palveluntarjoaja antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon, kyseessä on tämän lain 2 §:n 3 momentin 1-kohdassa tarkoitettu yleisölle välittäminen.

- Vastine: Direktiivin 17 artikla 1 kohta: ”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.” 55 b § 1 momentti: ”Jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun, palveluntarjoaja välittää ne yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”
- HE:n vastuuta koskevan oikeudellisen lähtökohdan kuvaaminen perustuu suomalaiseen lainkirjoitusperinteeseen, eikä siitä ole syytä poiketa. Sen vuoksi ei voida ottaa pykälään Myllyn ehdottamaa muotoilua. OKM on kuitenkin valmis kehittämään muotoilua niin, että se vastaa lausunnonantajien esittämiin huoliin mm. vastuun alkamisen selventämiseksi. Muotoiluehdotus annetaan erillisessä liitteessä.

55 c § Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus

Mylly
Ehdotetussa 55 c §:ssä säädetään palveluntarjoajan vastuusta ja vastuuvapaudesta. Lainkohdassa käytetään termejä poistaminen ja pääsyn estäminen ongelmallisesti. Lainkohdan perustelut puhuvat "aineiston poistamisesta eli pääsyn estämisestä". Kyseessä on kuitenkin kaksi merkittävästi toisistaan eroavaa käsitettä ja lainkohdassakin niitä käytetään toisistaan sisällöltään poikkeavina käsitteinä. Palveluntarjoajan poistettua teoksen palvelusta sitä ei voida enää palauttaa palveluntarjoajan keinoin tai välttämättä mitenkään. Usein käyttäjät eivät tallenna palveluun lataamiaan sisältöjä myöskään itselleen, jolloin sisällön poistaminen palvelusta on sisällön suhteen lopullinen toimenpide, jota ei ole mahdollista perua. Poistaminen merkitsee tällöin tosiasiassa usein käyttäjän tekemän sisällön lopullista hävittämistä. Tämän takia poistaminen tulisi rajata tilanteisiin, joissa käyttäjän lataaman sisällön laittomuus on käynyt riidattomaksi.

- Vastine: Lausunnonantajan väite ei pidä paikkaansa. Kaikki muu sisältö paitsi suoraan livetallennusta hyödyntäen syntynyt sisältö on täytynyt olla olemassa käyttäjällä ennen sen lataamista palveluun. Sen vuoksi palveluntarjoajan ennakkoseulonta ja mahdollinen ennakollinen esto ei voi poistaa sisältöä kokonaan, vaan ainoastaan pysäyttää sen pääsy palveluun.

- Ehdotetussa säännöksessä ei puhuta poistamisesta ja pääsyn estosta synonyymeina. Ehdotetun 55 c §:n 1 momentin 3 kohta asiaa koskevin osin kuuluu: ”toiminut tekijältä riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevan teoksen saannin estämiseksi tai sen poistamiseksi verkkosivustoiltaan…” HE:n sivulla säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan muun muassa:
- Pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen suojattujen teosten estämisen ja poistamisen edellyttämä teoksen tunnistaminen on eräs keskeisimpiä uusien teknologioiden käyttökohteita.
- Sekä esto- että poistovaatimuksen voisi tekijän puolesta esittää myös se, joka on oikeutettu toimimaan tekijän puolesta.

55 c §:n viimeisen momentin mukaan ilmoitus käyttäjälle tulee tehdä 55 c §:n 1 momentin 3-kohdan mukaisesta poistosta mutta ei estosta. Tämä ei ole mahdollista direktiivin ja sen suojaamien käyttäjien oikeuksien ja sananvapauden näkökulmasta. Lainkohtaa on siten tarpeen täydentää.

- Vastine: Perusteluista käy ilmi, että tieto estämisestä on mentävä käyttäjälle välittömästi, kun ennakkoseulonta on tunnistanut suojatun sisällön, jonka oikeudenhaltija on pyytänyt estämään. Käyttäjä saa antaa vastineesta oikaisu- ja valitusmenettelyssä, josta lähtee oikeudenhaltijalle tieto. Tämä on tehtävä viivytyksettä. Jos on vedottu rajoitussäännökseen, on palveluntarjoajalla oltava keinot arvioida, onko väite paikkaansa pitävä verrattuna oikeudenhaltijan väitteeseen. Tämä voi koskeva vain teoksia, joista lupaa ei ole hankittu. Järjestelmä sisältää siis ex ante -suojakeinon. Toinen on se, että oikeudenhaltija tekee vasta-argumenttinsa sen uhalla, että tuomioistuin voi määrätä hänet maksamaan hyvitystä, mikäli myöhemmin ilmenee, että käyttö oli sallittua rajoitussäännöksen nojalla. Palveluntarjoaja ei myöskään saisi käyttää automaattisia keinoja muutoin, kun on suurella todennäköisyydellä kyse luvattomasta sisällöstä: Tämä tarkoittaa sitä, että palveluntarjoajan olisi tarkemmin vastuuta järjestellessään säädettävä periaatteet, joiden perusteella kyse on luvattomasta käytöstä eikä rajoituksen nojalla tapahtuva käyttö. Tekoäly oppii pian tunnistamaan elementtejä sisällöstä, jotka ovat tuttuja esim. meemeissä.

Ehdotan näiltä osin seuraavaa direktiivin ja sananvapauden kannalta ongelmattomampaa muotoilua, joka korvaa ehdotuksen 55 c §:n 1 momentin 3-kohdan ja 55 c §:n 3 momentin:
3) toiminut tekijältä riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevan teoksen saannin estämiseksi tai sen poistamiseksi verkkosivustoiltaan sekä toiminut parhaansa mukaan 2 kohdan mukaisesti estääkseen teoksen tulevat tallentamiset palveluun. *Poistaminen on estämiseen nähden viimesijainen keino, johon palveluntarjoaja saa tukeutua, kun sisältö on riidattomasti laitonta.*
Jos palveluntarjoaja estää 1 momentin 2 kohdan mukaisesti pääsyn teokseen tai estää tai poistaa teoksen 1 momentin 3 kohdan mukaisesti, palveluntarjoajan on ilmoitettava tästä viipymättä palvelun käyttäjälle.

- Vastine: Muotoilua ei ole tarvetta muuttaa. kts. yllä. Poistaminen palvelusta ei koskaan merkitse, että teos pysyvästi hävitetään palvelun julkisesta käyttöliittymästä. Käyttäjät eivät voi ladata palveluun laittamiaan sisältöjä takaisin itselleen sopivaan muotoon.

Weckström

Sivistysvaliokunnan torstaina 12.05.2022 kuulemisen jälkeen liikenne- ja viestintävaliokunnalle jätettyyn lausuntoon sisältyy ehdotus tekijänoikeuslain 55 c §:n sananmuodon täsmentämiseksi.

Ehdotetulla lisäyksellä 55 c §:n 2 momentin 3 kohtaan implementoidaan direktiivin 17 artiklan 2 kohdan 7 a) alakohdan sananmuoto tekijänoikeuslakiin. Samalla toteutetaan EUTI :n asiassa C-401/19 tuomiossa esitetyn tulkintalinjauksen mukaisesti kansallisen toimijan velvoite estää verkkosisältöpalvelun asettamista tuomarin rooliin käyttäjiensä sanan- ja ilmaisuvapauden ja

tekijänoikeudenhaltioiden omaisuudensuojan perusoikeuskonfliktin ratkaisijaksi. Ehdotetulla lisäyksellä 55 c §:n 2 momentin 4 kohtaan implementoidaan direktiivin 17 artiklan 2 kohdan 7 b) alakohdan sananmuoto tekijänoikeuslakiin ja täsmennetään direktiivin 17 artiklan 2 kohdan 5 alakohdan esimerkkiluetteloa. Samalla toteutetaan EUTI :n asiassa C-401/19 tuomiossa esitetyn tulkintalinjauksen mukaisesti kansallisen toimijan velvoite estää verkkosisältöpalvelun asettamista tuomarin rooliin ja käyttäjiensä sanan- ja ilmaisuvapauden ja tekijänoikeudenhaltioiden omaisuudensuojan perusoikeuskonfliktin ratkaisijaksi.

- Vastine: Lausunnonantajan esittämä EUT:n tuomiosta johdettava tulkintalinjaus ei pidä paikkaansa. Tuomioistuin hylkäsi tapauksessa väitteet perusoikeuksien suojaamiseksi tarvittavien takeiden puuttumisesta; sen sijaan tuomiossa todetaan, että lainsäätäjän on varmistettava, että takeet palvelun käyttäjien sananvapauden toteutumiselle muodostuvat palveluntarjoajan (yhdessä oikeudenhaltijoiden kanssa) kanssa muodostettavista käytännöistä. Lisäksi korostetaan komission yhteisesti koko EU:n sisämarkkinoita koskevien ohjeistuksien merkitystä, joiden muodostamisessa käyttäjiä edustavilla järjestöillä tulisi olla saatavillaan tietoa siitä, miten palveluntarjoajan käytännöt toimivat.

On huomioitava, että hallituksen esityksen 55 c §:n sananmuoto asettaa rajat palveluntarjoajan vastuusta **vapautumiselle** tekijänoikeudenhaltijan omaisuudensuojaan vedoten, kun 55 e §:n sananmuoto asettaa palveluntarjoajalle velvoitteen turvata käyttäjiensä sanan- ja ilmaisuvapauden toteutumisen. Suomen lainsäätäjän olisi suotavaa arvioida velvoitteita kokonaisuutena suomalaisen mikroyrittäjän näkökulmasta. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdan 6 alakohdan mukaan jäsenvaltion on säädettävä poikkeuksesta mikroyrityksille. Tältä osin on huomioitava, että direktiivin ja hallituksen esityksessä 55 d §:n mikroyrityksiin soveltuva poikkeussäännös vapauttaa täysmääräisestä vastuusta vain kolmen vuoden ajan, jonka jälkeen mikroyrityksen vastuu toteutuu 55 c §:n mukaisesti. Suomen lainsäätäjän tehtävänä on myös turvata elinkeinovapaus markkinoilla, jolloin 55 c §:n toteavalla sananmuodolla voitaneen vaikuttaa siihen, etteivät lainsäädännön asettamat kasvavat velvoitteet johda markkinoiden keskittymiseen entisestään ja pienyritysten markkinoille pääsyn vaikeutumiseen.

- Vastine: HE vapauttaa 55 d §:ssä start-up ja mikroyritykset täysimääräisestä vastuusta, jos ne täyttävät tietyt ehdot.

55 e § Teosten laillinen käyttö palvelussa

Mylly

55 e §:stä olisi perusteltua poistaa viittaus siteeraukseen (22 §) ja parodiaan (23 a §), koska kaikkea rajoitussäännösten alle kuuluvaa ja luvallista käyttöä tulee kohdella samoin. Epämääräisistä ja harhaanjohtavista perusteluista voi saada sen kuvan, että siteeraus ja parodia olisivat lähinnä ne käyttäjän oikeudet, jotka tulee turvata.

- Vastine: HE:ssa ehdotettu uusi 55 e §:n 1 momentti kuuluu: ”Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojattujen teosten saatavuus, joiden käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta. Näihin kuuluvat suojatut teokset, joita käytetään jonkin tämän lain tekijänoikeutta rajoittavan säännöksen perusteella. Palvelun käyttäjä saa siten tallentaa käyttäjälähtöiseen sisältöön sisältyvän teoksen tai teoksen osan välitettäväksi palvelussa yleisölle myös silloin, kun teosta siteerataan 22 §:n nojalla tai teosta käytetään parodian yhteydessä 23 a §:n nojalla.” Säännöksen sanamuodosta käy selkeästi ilmi, että mainitut rajoitussäännösten mukaiset lailliset

käyttötavat ovat esimerkkejä havainnollistaen mahdollisia laillisia käyttömuotoja, ja molemmat on nimenomaisesti mainittu vastaavassa direktiivin 17 artiklan 7 kohdassa.
- HE säännöskohtaisissa perusteluissa s.89 todetaan: ”Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teosta olisi lupa käyttää hyvän tavan mukaisesti parodiassa, karikatyyrissä tai pastississa. Direktiivin 17 artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että palvelun käyttäjät voivat kussakin jäsenvaltiossa käyttää direktiivissä lueteltuja poikkeuksia tai rajoituksia, mukaan lukien käyttö karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa, ladatessaan sisällönjakopalveluihin käyttäjälähtöistä sisältöä ja saattaessaan sitä yleisön saataviin näissä palveluissa.”
- Sekä ehdotetussa säännöksessä että sen perusteluissa käy selkeästi ja yksiselitteisesti ilmi, että niin kutsuttu parodiapoikkeus on soveltamisalaltaan yleinen ja kysymys on havainnollistavasta esimerkistä.

Mylly

Näiltä osin olisi perusteltua lisätä lakiin syksyn 2021 HE-luonnoksessa vielä ollut satunnaista sisällyttämistä koskeva poikkeus, jota perusteltiin juuri sananvapaudella ja sillä, että se oli DSM-direktiivin edellyttämä.

- Vastine: Satunnaista sisällyttämä koskeva tekijänoikeuden rajoitus ei ole DSM-direktiivin edellyttämä säädös, kun sitä ei lainkaan mainita direktiivissä. Teoksen tai muun aineiston satunnainen sisällyttäminen muuhun materiaaliin kuului tietoyhteiskuntadirektiivin 2001/29/EY 5 artiklan 3 kohdan mukaiseen listaan tekijänoikeuden rajoituksista, jotka jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön i-alakohtana.

Ehdotan uutta muotoilua, joka korvaa nykyisen ehdotuksen 55 e §:n 1 momentin kokonaisuudessaan:
Teosten ja muun sisällön laillinen käyttö palvelussa

Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojattujen teosten saatavuus, joiden käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta. Näihin kuuluvat suojatut teokset, joita käytetään jonkin tämän lain

tekijänoikeutta rajoittavan säännöksen perusteella tai joihin käyttäjä on saanut luvan tekijältä tai oikeuksien muulta haltijalta. Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa myöskään johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojaamattomien sisältöjen saatavuus, jotka ovat tekijänoikeudesta vapaita.

- Vastine: HE:ssa ehdotettu uusi 55 e §:n 1 momentti kuuluu: ”Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojattujen teosten saatavuus, joiden käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta. Näihin kuuluvat suojatut teokset, joita käytetään jonkin tämän lain tekijänoikeutta rajoittavan säännöksen perusteella. Palvelun käyttäjä saa siten tallentaa käyttäjälähtöiseen sisältöön sisältyvän teoksen tai teoksen osan välitettäväksi palvelussa yleisölle myös silloin, kun teosta siteerataan 22 §:n nojalla tai teosta käytetään parodian yhteydessä 23 a §:n nojalla.” Säännöksen sanamuodosta käy selkeästi ilmi, että mainitut rajoitussäännösten mukaiset lailliset käyttötavat ovat esimerkkejä havainnollistaen mahdollisia laillisia käyttömuotoja, ja molemmat on nimenomaisesti mainittu vastaavassa direktiivin 17 artiklan 7 kohdassa. HE säännöskohtaisissa perusteluissa s.89 todetaan: ”Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan teosta olisi lupa käyttää hyvän tavan mukaisesti parodiassa, karikatyyrissä tai pastississa. Direktiivin 17 artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että palvelun käyttäjät voivat kussakin jäsenvaltiossa käyttää direktiivissä lueteltuja poikkeuksia tai rajoituksia, mukaan lukien käyttö

karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa, ladatessaan sisällönjakopalveluihin käyttäjälähtöistä sisältöä ja saattaessaan sitä yleisön saataviin näissä palveluissa.” Sekä ehdotetussa säännöksessä että sen perusteluissa käy selkeästi ja yksiselitteisesti ilmi, että niin kutsuttu parodiapoikkeus on soveltamisalaltaan yleinen ja kysymys on havainnollistavasta esimerkistä.

- Vastine: Ei ole estettä selventää laillisen käytön ulottuvuutta myös sisältöön, jonka käyttö perustuu saatuun lupaan tai joka on suojan ulkopuolella. Nämä seikat sisältyvät nyt perusteluihin s. 117: ”Muuta laillista käyttöä on palvelun käyttäjän itsensä tekemän sisällön käyttö, johon ei sisälly muiden tekemiä teoksia, sekä sellaisten teosten käyttö, joiden käyttämiseen palvelun käyttäjä on saanut luvan oikeudenhaltijalta. Sallittua on myös tekijänoikeudesta vapaiden tai esimerkiksi suoja-ajan päätyttyä vapaaksi tulleiden teosten käyttö.”

55 f § Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi

Mylly
55 f §:n 2 momentin muotoiluehdotus: ”Automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on täysin selvää, että kysymys on sisällöstä, joka vastaa täysin oikeudenhaltijan palveluntarjoajalle toimittamaa merkittävää ja tarvittavaa tietoa suojatusta sisällöstä tai jonka estämiseksi palveluntarjoajalla on erityinen estovelvoite perustuen saman sisällön aiempaan estoon tai poistoon palveluntarjoajan verkkoalustalta oikeudenhaltijan perustellusta pyynnöstä.”

- Vastine: ehdotettu 55 f § 2 momentti: ”Automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on suurella todennäköisyydellä oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle.” HE:ssä todetaan s.18 säännöskohtaisissa perusteluissa vastaavilta osin: Pykälän 1 momentin mukaan palveluntarjoajan olisi luotava käytänteet, joilla varmistetaan, etteivät toimenpiteet estä teosten laillista välittämistä yleisölle. Laillisen käytön tilanteita on käsitelty 55 g §:ssä. Direktiivin 17 artiklan 8 kohdan mukaan yleinen seurantavelvollisuus on kielletty. Tästä on säädetty sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa. Toisaalta erityisiä seurantamekanismeja on käytetty ja tulisikin voida käyttää. Tässä säännöksessä todetaan nimenomaisesti vain se, mikä seuraa viimeksi mainitun lain yleisen seurannan kiellosta. Tämä ei koske erityistapauksissa asetettavia seurantavelvoitteita.
- Pykälän 2 momentin mukaan palveluntarjoajat saisivat siten käyttää automaattisia estämiskeinoja vain silloin, kun on suurella todennäköisyydellä oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen yleisölle välittämisestä. Tämä tilanne on kyseessä, kun oikeudenhaltijat ovat antaneet palveluntarjoajalle merkitykselliset ja tarvittavat tiedot suojattujen teosten tunnistamiseksi ja estämiseksi. Ehdotetun pykälämuotoilun tiedonantovelvollisuus on jo sisällytetty ehdotukseen ja todennäköisyyskynnys, jota ei ole sisällytetty direktiiviin, on yhteneväinen Ruotsin vastaavan ehdotuksen kanssa. Ehdotettu ”täysin selvää” asettaisi palveluntarjoajalle kohtuuttoman selvitysvelvollisuuden, kun samaan aikaan edellytetään, että palveluntarjoajalla ei ole itsenäistä selvitysvelvollisuutta laittomuudesta kuten tuomiossa C-401/19 edellytetään. Ei muutostarvetta.

55 l § Säännösten pakottavuus

Mylly

55 l §:ssä säädetään säännösten pakottavuudesta. Sen ensimmäisen lauseen mukaan:”Siitä, mitä edellä tässä luvussa säädetään tekijän ja palvelun käyttäjän oikeuksista tai palveluntarjoajan velvollisuuksista, ei voida poiketa sopimuksilla.” Säännöstä on perusteltu DSM-direktiivin 17 artiklan 9 kohdan vaatimuksella, jonka mukaan direktiivi ei millään tavoin saa vaikuttaa oikeutettuun käyttöön, kuten unionin oikeudessa säädettyjen rajoitusten nojalla tapahtuvaan käyttöön. Pykälän ensimmäisen lauseen säännös on kuitenkin muotoiltu täysin yleisesti koskemaan myös tekijän 6 a luvun mukaisia oikeuksia tai palveluntarjoajan velvollisuuksia. Pykälän merkitsemää tekijöiden ja palveluntarjoajien välisen sopimusvapauden merkittävää rajoitusta ei ole perusteltu ehdotuksessa käytännössä mitenkään. Säännös on näiltä osin täysin ennakoimaton. Se voi tuottaa ikäviä yllätyksiä niin tekijöille kuin palveluntarjoajille tai vähintäänkin tarpeettomia rajoituksia. DSM-direktiivin 61 johdantokappale korostaa näiltä osin sopimusvapautta, jota turvataan myös muun muassa EU:n perusoikeuskirjan 16 artiklan suojaaman elinkeinonharjoittamisen vapauden alaisuudessa (C-283/11, Sky Österreich). EU:n tuomioistuin korosti näiltä osin sopimusvapautta myös edellä mainitussa Puola v. komissio ja neuvosto -ratkaisussaan (kohta 48).55 l §:n toinen lause on asianmukainen ja DSM-direktiivin edellyttämä. 55 l § kuuluisi siten ehdotukseni mukaisesti kokonaisuudessaan seuraavasti:

Sopimuksen ehto, jonka mukaan palvelun käyttäjä luopuu oikeudestaan vedota tässä laissa säädettyyn tekijänoikeuden rajoitukseen, ei sido palvelun käyttäjää.

- Vastine: Ehdotetun lain 55 a §:n määritelmistä ei voi sopimuksin poiketa. Lakiin perustuva, 55 b §:n mukaista tekijänoikeudellista vastuuasemaa ei voi lähtökohtaisesti sopimuksin etukäteen poistaa. Käyttäjien suojaksi säädetyt oikeudet on toteutettu paitsi pääosin 55 e, i, j ja k §:ssä mainittujen käyttäjien oikeuksien, myös palveluntarjoajien velvollisuuksien kautta. Siksi ei ole perusteltua sopia toisin 55 f §:n mukaisista toimenpiteistä laillisen käytön varmistamiseksi tai poistaa sopimuksin velvollisuutta ottaa käyttöön 55 h §:n mukainen valitus- ja oikeussuojamekanismi palveluntarjoajan toimesta. Palveluntarjoajien 55 c § mukaisia lakimääräisiä vastuusta vapautumisen edellytyksiä huolellisuusvelvoitteen täyttämisen suhteen sekä lakimääräistä 55 d § uusien palveluntarjoajien kevennettyä vastuuvelvollisuutta ei ole tarkoituksenmukaista sopimuksin poistaa. Näiltä osin sopimusvapautta, joka ei yleisesti ottaen ole täysin rajoittamaton, on myös perusteita säädännäisesti rajoittaa. Myöskään tekijän tai tekijänoikeuden haltijan oikeutta saattaa asia 55 k § mukaisesti tuomioistuimeen tai 55 i § mukaiseen erimielisyyksien ratkaisumenettelyyn ei ole tarkoituksenmukaista sopimuksin poistaa. Sama koskee 55 g §:n mukaista palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta tekijälle. Edellytyksiä poistaa ennakoitua ja eri osapuolten väliset oikeudet ja velvollisuudet tasapainottavaa säätelyä ei ole perusteltua muuttaa sopimuksin pois suljettavaksi. Se lisäisi vastuujärjestelmän ennakoimattomuutta eikä vastuuaseman tai velvollisuuksien säätely rajoita osapuolten sopimusvapautta muilta osin. Käyttöluvista ja niiden yksittäisistä ehdoista kuten hinnasta tai ilmaisuudesta voi edelleenkin pääsääntöisesti sopia.

55 m § Soveltaminen eräisiin lähioikeuksiin

Pihlajarinne

Verkkosisällönjakopalveluita koskevien säännösten soveltamisala

DSM-direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 2 momentissa viitataan ns. tietoyhteiskuntadirektiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoittamiin oikeudenhaltioihin tahoina, joihin artiklaa sovelletaan. Näissä kohdissa ei mainita sui generis -tietokantasuojan tai valokuvan lähioikeuden haltijaa. Nyt käsillä olevan esitysluonnoksen 55 m §:n viittaussäännöksen mukaan säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin myös mm. 49

§:n 1 momentin 2 kohdassa ja 49 a §:ssä säädettyihin oikeuksiin eli ns. sui generis -tietokantasuojaan ja valokuvaajan lähioikeussuojaan. Tätä perustellaan mm. siten, että direktiivi olisi ns. minimidirektiivi, ”kuten muutkin tekijänoikeuden alan direktiivit”, jolloin jäsenvaltiot voisivat säätää vielä direktiiviä pidemmälle menevästä suojasta. Direktiivistä ei kuitenkaan millään tavalla käy ilmi, että se olisi minimidirektiivi. Päinvastoin siinä korostetaan harmonisointitavoitetta ja tavoitetta luoda digitaaliset sisämarkkinat. Myös vuoden 2021 esitys näyttää lähtevän siitä, että kyse olisi nimenomaan täysharmonisoinnista. EUT on tulkinnut esim. aikaisempaa tietoyhteiskuntadirektiiviä erittäin monessa eri kysymyksessä varsin johdonmukaisesti siten, että se on luonteeltaan täysharmonisoiva direktiivi. On epätodennäköistä, että EUT omaksuisi näissä kysymyksissä jatkossa erilaisen tulkintalinjan.
Ottaen huomioon se, että direktiivillä tähdätään täysharmonisointiin sisämarkkinoiden luomiseksi ja kansallisten erojen poistamiseksi, sekä se seikka, että eurooppalaisessa oikeuskirjallisuudessa on tulkittu DSM artiklan 17 artiklan 1 kohdan 2 momentissa tarkoitettua viittausta tietoyhteiskuntadirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohtiin siten, että se on tyhjentävä säännös sovellettavista oikeudenhaltijatahoista, ei 17 artiklaan tulisi ulottaa koskemaan sui generis -tietokantasuojan ja valokuvasuojan alaista materiaalia. Tätä puoltaa myös se, että sananvapaudelle ja käyttäjille aiheutuvat haitat kasvavat, mikäli suoja-alaltaan varsin laajojen sui generis -tietokantasuojan ja valokuvasuojan alaiset aineistot ulotetaan 17 artiklan säännösten piiriin.

Mylly

55 m § koskee soveltamista eräisiin lähioikeuksiin. Sen mukaan:
”Mitä tässä luvussa säädetään teoksesta, sovelletaan myös 45, 46, 46 a ja 48 §:ssä, 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 49 a §:ssä tarkoitettuun lähioikeuden suojan kohteeseen.”
Viitatut lähioikeuden suojan kohteet kattavat myös sui generis tietokantaoikeuden (49 §:n 1 momentin 2 kohta) ja valokuvaa koskevan lähioikeussuojan (49 a §). Ehdotettu sääntely on näiltä osin DSM-direktiivin vastainen ja ongelmallinen perusoikeuksien tasapainon kannalta.
DSM-direktiivin 17(1) artiklan toinen kohta viittaa direktiivin 2001/29 (tietoyhteiskuntadirektiivi) 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin oikeudenhaltijoihin. Tietoyhteiskuntadirektiivin kyseisessä kohdassa ei mainita valokuvien lähioikeussuojan tai sui generis tietokantaoikeuden haltijan oikeuksia. Tietoyhteiskuntadirektiivin kyseisessä kohdassa mainittujen oikeudenhaltijoiden luettelo on suljettu lista, johon jäsenvaltioilla ei ole oikeutta lisätä uusia lähioikeuksia DSM-direktiivin 17 artiklan täytäntöönpanon yhteydessä (samoin Rosati, 229-330). Muuten direktiivillä tavoiteltava EU:n laajuinen yhtenäistäminen ei voisi toteutua.
Puola v. komissio ja neuvosto -ratkaisussa EU:n tuomioistuin hyväksyi 17 artiklan pätevyyden sillä oletuksella, että vain tietoyhteiskuntadirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainitut lähioikeudet sisältyvät 17 artiklan soveltamisalaan. Esimerkiksi sui generis tietokantaoikeuden sisällyttäminen sen soveltamisalaan merkitsisi merkittävää sananvapauden lisärajoitusta. Valokuvien lähioikeussuoja on harmonisoimaton lähioikeus, jonka sisällyttäminen 17 artiklan kansallisen täytäntöönpanon soveltamisalaan olisi jo tästäkin syystä ongelmallista. Edellä mainituista syistä 55 m §:stä tulee poistaa viittaus sui generis tietokantaoikeuteen ja valokuvan lähioikeuteen. 55 m § tulisi siten muotoilla seuraavasti:
Mitä tässä luvussa säädetään teoksesta, sovelletaan myös 45, 46, 46 a ja 48 §:ssä tarkoitettuun lähioikeuden suojan kohteeseen.

- Vastine: Lausunnot koskevat samaa asiaa. OKM katsoo tekijänoikeusjärjestelmän sovellettavuuden kannalta parempana, että 6a –lukua ei rajata niiden suojankohteiden osalta, joita direktiivi ei estä. On olemassa useita verkkosisällönjakopalvelun kriteerit täyttävää valokuvapalvelua, ja jos tavalliset valokuvat rajataan ulkopuolelle, saattaa myös teosvalokuvien tekijöiden asema heiketä. Tuomiosta ei voida tehdä vastaavaa oletusta. Direktiivi on luonteeltaan minimidirektiivi ja se ei estä jäsenvaltiota säätämästä tekijöiden kannalta paremmasta suojasta.